

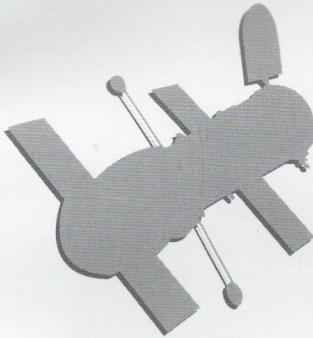
ستاره‌ها، سیاره‌ها و ...

هالتون
ملانی
مترجم:
نیما سلامیان

از پشت عدسی‌ها

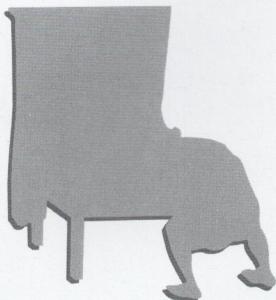
بسیار فراتر از دید بی‌واسطه‌ی ما، آسمان شب شگفتی‌های جذب و رازآمیز فراوانی در دل خود نهان دارد. اما با یک جفت دوربین دوچشمی یا یک تلسکوپ قدرتمند می‌توانید به شکوه کهکشان‌ها و صورت‌های فلکی دوردست خیره شوید. می‌توانید سیارات دوردستی چون مشتری و مریخ را باز شناسید، و حتی ممکن است بتوانید محل یک آبرنواختر، ستاره‌ای در حال انفجار، را نیز تعیین کنید.

تلسکوپ ماهواره‌ای

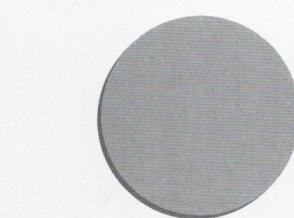
در سال ۱۹۹۰، مأموریت تلسکوپ فضایی هابل برای مشاهده‌ی جهان هستی آغاز شد. به دلیل اینکه هابل رو به سوی فضای بیرونی سیاره‌ی زمین را دور می‌زند، می‌تواند نسبت به تلسکوپ‌های زمینی، فواصلی دورتر را مشاهده کند.

تلسکوپ‌های جدید که ستاره‌شناسان حرفه‌ای آن‌ها را به کار می‌گیرند، در رصدخانه‌هایی بر بالای کوه‌ها و تپه‌ها در سرتاسر دنیا نصب شده‌اند. این تلسکوپ‌ها خودکارند، و آنچه می‌بینند، ثبت و داده‌ها را به دفترکار ستاره‌شناسان ارسال می‌کنند.

میله‌ی ستاره‌ای

ایزاک نیوتون
ایزاک نیوتون (۱۶۴۲–۱۷۲۷)، دانشمند و ریاضی‌دان انگلیسی، تلسکوپ بازتابی را اختراع کرد. این تلسکوپ هنوز هم در میان نظاره‌گرهای غیرحرفه‌ای رایج است.

جایی که نواری از ستاره‌ها و گاز در اطراف مرکزیک کهکشان مارپیچی قرار بگیرند، به آن «کهکشان مارپیچی میله‌ای» می‌گویند. بازوی کهکشان مارپیچی میله‌ای از دو سر نوار مرکزی بیرون زده است.

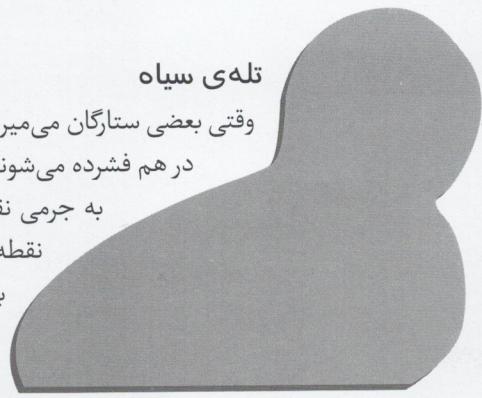

کمربند سیارکی
میلیون‌ها تکسنگ، به نام سیارک، به دور خورشید می‌گردند. سیارک‌ها هر اندازه‌ای می‌توانند باشند، با قطری چند متري یا چند صد کیلومتری. بیشتر سیارک‌هادر کمربند پهنه‌ی بین مریخ و مشتری یافت می‌شوند.

تله‌ی سیاه

وقتی بعضی ستارگان می‌میرند، مواد تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها هر چه بیشتر در هم فشرده می‌شوند. ستاره آنقدر در خودش جمع می‌شود که به جرمی نقطه‌مانند در فضا تبدیل شود. به این جرم نقطه‌مانند می‌گویند سیاه‌چاله. گرانش سیاه‌چاله به قدری زیاد است که هر چیزی را در نزدیکی اش به سوی خود می‌کشد و هیچ چیز نمی‌تواند از کشش جاذبه (نیروی گرانش) آن بگیریزد.

زهره‌ی آتشفسان
پوشش ابری ضخیمی مانع می‌شود سطح سیاره‌ی زهره را با تلسکوپ مشاهده کنیم. برای تشکیل تصویرهایی چون این تصویر از آتشفسان غیرفعال «مات مانس» در زهره، از رادار استفاده می‌شود. این آتشفسان، با ۸ کیلومتر ارتفاع، دومین نقطه‌ی مرتفع در سیاره‌ی زهره است.

تله‌ی سیاه

وقتی بعضی ستارگان می‌میرند، مواد تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها هر چه بیشتر در هم فشرده می‌شوند. ستاره آن قدر در خودش جمع می‌شود که به جرمی نقطه‌مانند در فضا تبدیل شود. به این جرم نقطه‌مانند می‌گویند سیاه چاله. گرانش سیاه چاله به قدری زیاد است که هرچیزی را در نزدیکی اش به سوی خود می‌کشد و هیچ چیز نمی‌تواند از کشش جاذبه (نیروی گرانش) آن بگیریزد.

زهره‌ی آتش‌سوزان
 پوشش ابری ضخیمی مانع می‌شود سطح سیاره‌ی زهره را با تلسکوپ مشاهده کنیم. برای تشکیل تصویرهایی چون این تصویر از آتش‌سوزان غیرفعال «مات مانس» در زهره، از رادار استفاده می‌شود. این آتش‌سوزان، با ۸ کیلومتر ارتفاع، دومین نقطه‌ی مرتفع در سیاره‌ی زهره است.